

Kitüntette:
Páris, Bécs, Buda-
pest, Szeged.
Alapítva 1864
Telefon 63-36.
Vidéki megbízások
pontosan teljesítet-
nek.

Berketz István utóda

czégtulajdonos: KOVÁCS ENDRE
kelfestő és vegytisztító gyára
Budapest, IX. ker. Kinizsy-utca 14. szám.

Gyűjtőtelepek:
Andrássy-ut 50.
Lipót körút 16.
Izabella-utca 66.
Rákóczi-ut 78.
Üllői-ut 30.
Váci-utca 51.

VÉNUSZ

Legkedveltebb, leg-
síkesebb al-facón,
mely általános kedvelésé-
t eszpán annak köszo-
reti, hogy egy erős mint
karcsu alakú hölgyeknek
remekül áll. Köröskörül
mely ránczokba van rakva,
melyek a csipőn letizettek
alul pedig gazdagon nyíl-
nak szét. Darabja komplett
és finom kivitelben mérték
után készíte

10 korona,

igen jó minőségű, legdiva-
tosabb kosztümekből,
szürke, drapp, barna, oliv,
eszkos vagy kockás angol
mintázatban, vagy pedig
fekete és sötétkék prima
atlasz kamgarnból.

„Zur Schossenfabrik“ Bécs, XVI., Neulerchenfeldstrasse 2.
Magyar levelezés.

„Zur Schossenfabrik“ Wien, XVI., Neulerchenfeldstr. 2.

Kérek utánvételt ..... darab «Vénusz»-aljat.
Cím: .....
Schluss: ..... Alhossza elől: ..... oldalt: .....
hátral: ..... Csipőbőség: .....
Különös megjegyzések: .....
Név: .....
Cím: .....

SERAIL-ARCZENŐCS,

Minden áralmas alhatás nákkal!
Minden áralmas alhatás nákkal!
az arcot tisztítja, fehériti és bárszínnyá teszi. Egy
tégely ára 1 kor. 40 fill., kis tégely ára 70 fill.
Serail-szappan, Epe-szappan kitűnő tolett szappan-
ok a kenőcs használatához. Serail-örme nappali
használatra, Serail-pouder kiváló finom arczpor három
színben, fehér rózsaszín és krém. Egy doboz ára 1 kor.
Készíti ROZSNYAY MATYAS gyógyszerész.
Aradon, Szabadság-ter. 1294

1900. párisi világháttalisan Grand Prix.

Kwizda-fluid.

Kigyójel (Touristfluid.) 11744b
Aromatikus bedörzölőre az idegek és
izmok erősítésére.
1 üveg ára 2 korona.
1/2 üveg ára 1 kor. 20 fill.
Erősítés és erömegújítás czéljából
eredményesül használjuk az összes
turisták, kertipárosok és lovagok na-
gyobb turák után. Kwizda-
Fluid valódi csak a mellette
álló védjeggyel. Kapható
minden gyógyszerárban.
Képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.
Főraktár: Török József
gyógyszerésznel,
Budapest, Király-u. 12. és
Andrássy-ut 26. sz.

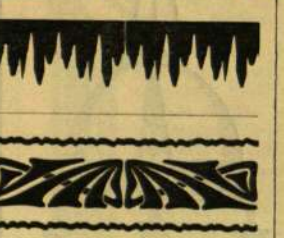
Tűzijáték

Lampion, cotillon,
táncz tourok, knall-
bonbonok, álarczok,
papirsapkák, ruha-
diszkek, jelvények,
papirhangszerek,
hajdiszkek, parókák,
szakálak, papiröltö-
nyök, jux czikkek,
japán legyezők,
japán lampionok,
zászlók, tréfás tár-
gyak, jelmez kellé-
kek, angyalszár-
nyak, papir-guir-
landok, papirmaché
árúk, papir-kalapok
stb. kaphatók

EMMERLING ADOLF

gyárosnál 12353
Budapest, Gróf Károlyi-
utca 26. sz.

Arjegyzék.

Ingyen és bérmentesen!

Konrad János
zeneműszállító-
háza Brúx 482.
(Csehország).
Tanulóhegedű vonó nélkül csak
K 4.80, 3.50, 6.-. Hegedűvonó
K -80, 1.-, 1.40 és feljebb.
Citarák, harmonikák stb. raktár-
ron. Tessék katalógust kérni. 12076

Kalap-áruház

Old American:
Budapest, Belváros,
Egyetem-utca 7.
4, 5 koronás kalap-
és 10 koronás ezilinder-ujdonjait ajánljuk. Árjegyzék küldetk.

Bejegyz. minta! **FÖLSÉGES ILLUZIÓ!** Tört. vérel.
A karácsonyfa legpompásabb díszé
mely egyetlen keresztény családnál sem hiányozhat, az általam megjavított
brilláns karácsonyfa-angyal-csöngetés
I. szám
egészen fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas, kezesség kifogás-
talan működésért. — Egyszerű fölvetés által a legnagyobb, vagy a leg
kisebb fán rögtön alkalmazható. Ugyanaz az asztalra állítva, asztali csön-
getésnek is használható. A kályhára helyezve gyertyaláng nélkül is műkö-
dik. — A három gyertyalángtól származó meleg levegő forrába hozza a
hálókerék az arra alkalmazott iavitott acélkalapácsok megütik a három
harangot, mi által kellemesen hangzó, ezüstszíza csengés
kelekezik, mely fiatalokat és
öregket ajtatos karácsonyi
hangulatba helyez. Ára kar-
tonnal és használati utasítással
együtt darabonként **K 1.50.**
3 db K 4.25 12 db K 15.-
4 db K 5.50 24 db K 29.-
6 db K 8.- 36 db K 43.50
9 db K 12.- 50 db K 58.-
100 db K 112.-

Legújabb üveg karácsonyfadísz.
12 db. válogatott, gondosan kartonba
csomagolva, a tárgyak nagysága és ki-
vitele szerint K -40, -60, -70,
-80, 1.-, 1.20, 1.50, 2.-, 6 db
kartonban, a tárgyak nagysága és ki-
vitele szerint K -75, -90, 1.-, 1.20,
lametta (angyalhaj) ezüst vagy arany,
borítottként K -40, díszórony
100 db K -20, lánczok üvego-
lyókból 1/2 egész 2 m hosszúságig,
a golyók nagysága szerint K -90,
-95, 1.20, 1.40. Karácsonyfa-
gyertyások, 24 db kartonban K -30, nagyobbak 15 db kartonban
K -58, gyertyatartó ucaztaja K -50.

Karácsonyi jutalom! Minden t. ez. vevő, a ki a szeptember 1. és november 30. között idő-
ben egyszerre 40 koronányi levélbeli megrendelés tesz, karácsonyi
ingyen-jutalom gyanánt a 4343. számú riadó-ébredést éjjel világitó mutatópárral és egy 1908-ra szóló
napárt kap mellécsomagolva.
Kiosorolás megengedve, vagy pénzszámlára, tehát nincs kockázat!
Szátküldés utánvételt vagy előfizetés mellett. A megrendelés legelőszörében a postai utvány
levágási szelvényen eszközölhető. Okvetlen szükséges, hogy a megrendelőleveleken vagy kártyákon
meg legyen jelölve, utánvételt kívántuk-e az áru vagy pedig elment már az összeg utalvánnyal. Ugyanintén
árdekeben áll minden megrendelőnek a megrendelést december 15-dike előtt beküldeni, mert a posta ezen
időn túl, a nagy tördulás miatt, nem szállít olyan gyorsan, mint normális forgalom mellett. A megrendelő-
sek tehát idejében intézendők.
Cs. és kir. udv. szállító Konrad János órágyára Brúx 2004. sz. (Csehország).
Tessék legújabb árjegyzékemet kérni 3000 képpel, mely önnek azonnal ingyen és portmentesen megküldetk.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGIOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műórák, főtallója
a remontoir ingóráknak
stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölhetnek.

VASÁRNAPI UJSÁG

52. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, DECEMBER 29.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 18 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A Vildgytrónkák-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetéseket a postailag meg-határozott viteldj is csatolandó.

ÚJ ESZTENDŐ.

A KALENDÁRIUM nem pusztán időmérő szer-
szám. A kalendárium a mellett, hogy tagolja
az időt, hogy rovásokat és végtelen tör-
zésére, a melynek se gyökerét, tövét, se koronáját
nem látjuk, egyttal lelki szükséglet is.

Az ember ebben a formájában, a melyben a földön jár, dolgozik, szenved, küzd, elvágodik meg-meg föltápáskodik, nincsen a végtelen-ségre, a határtalanságra berendezve. A mi véges, annak nem lehet eleme a végtelenség. Elpusztulna benne, mint a jál a szárazon. A lelkünkét örökkévalónak tudjuk, de a lélek csak vendég a földön: megmutatja nekünk, a kikbe öltözött, ezt a világot, kikerdez bennünket, mi a róla való vélekedésünk, aztán meg és beszámol róla annak, a ki küldötte: melyik hogyan felelt és miképen viselkedett.

A mi mértékünk nem lehet más, mint véges mérték. Az, a mit az élet szabott meg a szá-munkra. A kalendárium se a végtelen időt méri, csak a végeset. Az idő végtelensége: a jövő. Ez pedig a kalendáriumnak se anyaga. Ehhez még ő se tud. Csak a multat, meg a jelent tarthatja oda a rőfjéhez és vág belőle ennek-annak, a mennyi dukál, illetve rendeltetett. Az egyiknek csak egy suknyit, a másíknak meg egy egész végre valót. Az bizonyos, hogy mindenkinék becsületesen kiadja a maga részét, mert idáig még senki se protestálhatott ellene.

Az időnek mindegy. Az ő titkát nem kell fél-tene ettől a méricskelő törpétől, a kit mi óriás-nak látunk, de neki mindig csak a talpánál ma-rad. Ő csak annyit ad neki magából, a mit tar-togatni már fölöslegesnek tartott és neki még mindig minden megmarad.

De nekünk, szegény, folyton múlt és egészen bizonyosan végképen elmúlt teremteseknek a kalendárium böles, hasznos és humánus kiesze-lés. Az igazi elemünkbe juttat bennünket. Vé-geket szab a végtelenségben és határokat állít a határtalanságban. Tudatokat ad az elménknek és fejteseket a lelkünknek. Olyan dolgokat és érzéseket, a melyek nélkül egy elviselhetetlen chaos lenne az élet.

Mert a kalendáriumban nemcsak elmulás van, hanem megújodás is. Nem úgy vagyunk teremtvé, hogy elbírni e jeltelen folytonossá-got. Véges voltunk tudata megölne bennünket, ha nem lenne előttünk a mérték, a mely még jövőt is ígér. Tudunk egy fantasztikus történe-

tet egy emberről, a ki elment oda, a hol nem mérik az időt, a hol nincs is, a mivel telését mérni lehetne, se nappal, se éjszaka, se tél, se nyár és mikor abban a hiszemben, hogy már legalább száz esztendőt élt, a csodálatos sziget-ről visszatért, kiderült, hogy mindössze egy hétig volt ott csupán.

A mi levegünk: a megmért idő. Az idő, a melynek vannak fordulásai, jelző oszlopai, hogy

előttük megállhassunk, megpihenhessünk és megtelhessünk reménységgel: a szebb, a jobb, a kedvesebb, a könnyebb út most következik. Most fordulunk be oda, a hová a lelkünk epe-dőre igyekszik. Most jönnek azok a nyájas, győ-nyörü tájak, a melyekről álmodánk.

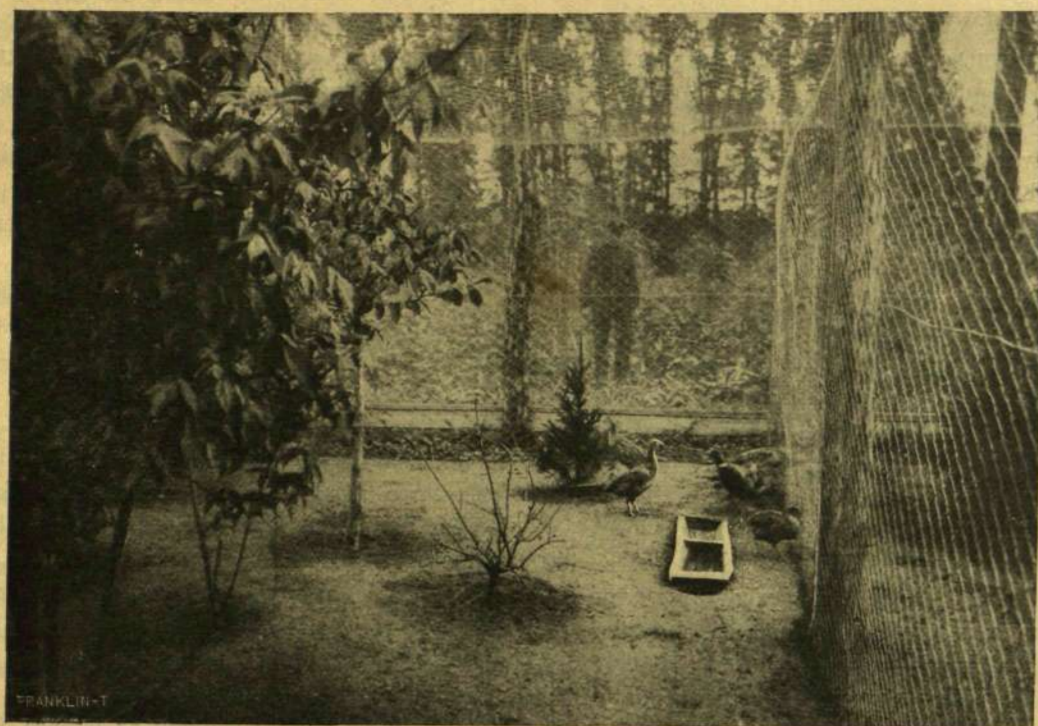
Igy minden új esztendő egy-egy forrás az idő végtelen útján, a melynél megállunk, megpihe-nünk és vízből új, friss reménységet iszunk.

ÚJ ESZTENDŐRE.

A VADÁSZERDŐI ERDŐŐRI SZAKISKOLA FÁCÁNOSA.

húznak a fogataikon Rekettyésre, elől a Mari sógora, a főispán . . .

— Krisztina, — förmedt fel Tóth Mihály haragosan, — ha ilyen számárságokat beszélsz, elmehetsz te is lefeküdni.

— Mihály-napkor már ezek a mostan ellett kis malackáim jókorácskák lesznek és . . .

— Szűnj meg, kérlek.

Tóthné szellemi egyénisége hasonlatos volt valamely edényhez, melyen bizonyos ponton repedésnek vagy nyílásnak kell lennie s ehhez jutva a beszélgetési anyag, szétömlik, s egy mellékvonalon elfoly.

— Azért se, — pattant fel és a csipőire rakta

kezeit. — A te neved az én nevem is, for-gós teremtette (és a szemei szikráztak), a te becsületed az én becsületedem is. Olvastad az ujságban, hogy mi kapaszkodtunk a nagy urak után, de azok nem vettek fel a szekerükre . . .

Mintha mi kínáltuk volna fel a leányunkat Nosztyinak. Ez áll rólunk az ujságban. Hát lehet azt úgy hagyni, Tóth Mihály úr?

— Nem lehet, — felelte Tóth Mihály, és olyan színű lett, mint a kakas taraj. — Engem is bosszant, legközelebb megíratom az-al a tolvaj Klementyvel, úgy a mint volt. Az a legkisebb. Klementy jó pénzért még az igazat is képes megírni. Teljesen romlott ember.

— Hiszen jó, jó édes uram — szólt most már szeliden (Oh mennyi változatosság van ezekben az asszonyokban) s hozzá simult, vállára tette a kezét, — de az emberek vagy hisznek a lapnak, s ha hisznek, ő tőlük függ, hogy az első közleménynek hisznek-e vagy a másodiknak. Lásd mennyivel szebb lenne másképen czáfolni meg ezt a dolgot. Hogy azok a kevély peczkes urak, azok a felfujt dámák a nagy piperéikkel ide gyűljenek egy napon a mi kuriánkra s lássák végig vonulni a falukon a népek, a kik kiszaladnak a csengős fogatok zajára a kapuik elé vagy a kis kertjeikbe és mondogassák egymásnak. Hova mennek? Hát lakodolomra Rekettyésre. Tóth Marit veszi feleségül Noszty Ferencz. Ez volna nekünk az elégtétel meg a Marinak. És mondok neked még valamit, édes öregem. Ha már olyan nagyon ki nem állhatod azt a szegény Ferit, hát ne adjuk ki a leányt a házból, csak esküdjének meg, adjon neki nevet, aztán menjen Isten hírével, és ha megjavul valaha, elnyeri a kegyedet, ki-állja a próbaévet becsülettel, jöjjön vissza, vagy maradjon el örökre, ha neked úgy fog tetszeni, vész neki egy pár ezer forintot, — szóval mindent csinálhatsz, hanem most esküdjének meg. Azt azonban előre kikötöm, hogy a miss ezzel az alkalommal nem ül asztalnál, mert emlékszel a Homlódyné sárga ruhájára, a melyikben egyszer nálunk volt . . .

— Nem, nem emlékszem Krisztina és ne is bántsd most a sárga ruhát, ez a te előadásod nagyon megfogott engem. Eredj most lefeküdni, Krisztina. Nekem ezen gondolkoznom kell. Nem gondoltam volna Krisztina, hogy valami megingathatna. Azt hittem, már mindent megrágtam. Pedig hát ez még itt van. Majd megmondom neked azután, mit határoztam.

Két napig, két éjjel berregett megint az esz-

terga: ennek a zúgása mellett szokott gondolkozni Tóth Mihály.

Harmadnap azután behívta az asszonyt mingyárt reggel:

— A dologból nem lehet semmi, — mondá. — Meghántam, megvettem minden oldalról, de nem lehet. Lehetne, ha mi örökké élénk. Minthogy azonban ez nem valószínű, hát nem lehet. Utálom a nevet, mely leányom lenne, de ezt még lenyelném. Világosan látom azonban a jövődöt, hogy ez az úr élne és vissza-élne a férji jogaival, pumpolná a szegény asszonyt, s halálunk után elszedné mindenét. Mari jószívű teremtés, a nevet, melyet visel, tisztítaná, mentené minduntalan, s vitetnék feltartóztathatlanul, vitetnék a hinár felé. Azért hát nyugodj meg, Krisztina . . . Jól tudom, hogy tegnap is Voglányban jártál és a voglányi asszony megtöltött téged, de a dologból nem lesz semmi.

— Utolsó szavad ez?

— A legutolsó. A te hiúságodért sem áldozom fel a leányomat.

Tóthné e naptól kezdve nem sirdogált többé, száraz szemmel járt-kelt a lakásban, de ha valaki figyelte volna, ez szinte aggasztóbb volt, mint mikor még sírt, mert a szemekben valami különös kifejezés ült. A hangja is megváltozott, nem volt meg se a katonás parancsoló árnyalata többé, se a rendes köznapi szürkesége. Lásan, vontatva, édeskésen beszélt, mintha egyenkint kóstolgatná a szavakat, a mellett nem evett és lehetőleg kerülte Tóthot. Tett, vett foglalkozott, de az is olybá tűnt fel, mintha készülőd-nék valahova. A fehérneműit átrakta az egyik szekrényből a másikba, leveles fiókjait fölturkálta, némely papirokat elégetett, másokat különböző színű szalagokkal megjelölve csomagolt el. A ruháit, wiklereit is előszedgette, egyikre-másikra megjegyzéseket és rendelkezéseket tett. Ez legyen a Kláráé. ez a Borcsa

A GÖRGÉNY-SZENTIMREI ERDŐŐRI SZAKISKOLA NÖVENDÉKEINEK FAÜLTETÉSI GYAKORLATA.

szolgálóé, ő szereti a kéket. Ezt a nehány vég vásznat oszszátok fel a béresek között, hogyha már egyszer nem lennék. Mert soha se tudhassa az ember, mikor hívják. El ne felejtétek, a mit mondtam. A mentémnek a gombjait küldjétek majd el a tiszteletes asszonynak, mert neki nagyon tetszettek. Aztán, hogy úgy legyen a szavaim szerint. Mert én előre megmondom, hogy kísérteni fogok.

Mindezt nem vették ugyan szentirásnak, de mégis feltűnt a cselédeknek. Tóth Mihály ellenben csak azt látta, hogy az asszony már nem sirdogál. No hála Istennek. Most még ugyan neheztel rá, az látszik, de nem baj, csak

hadd fújja ki magát. És hát a végén minden a rendes kerékvágásba ugrik. Jó az Isten, jót ad.

Hogy kitérjen az otthon komor hangulata elől, egész nap a határban kódorgott puskájával. Az emberek rosszaságát a szegény nyulaknak kellett megkeserülnök a bőrükkel. Ilyenkor aztán, ha a határ tulsó végén érte a dél, haza se ment, hanem Mezernyén ebédelt meg a fogadóban Pázmár doktor társaságában, a ki egy nap azt a váratlan kérdést intézte hozzá:

— Mit csinálnak otthon a patkányok?

— Miféle patkányok? — kérdezte Tóth.

— Azt hallom, hogy a tekintetes úrék háza tele van velök.

NYIRFA-ERDŐ LIPTÓ-UJVÁRON.

A GÖRGÉNY-SZENTIMREI ERDŐŐRI SZAKISKOLA (RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS EGYKORI KASTÉLYA) BOTANIKUS KERTJÉBŐL.

RENDSZERES FATERMELÉS A VADÁSZERDŐI ERDŐRI SZAKISKOLÁBAN.

sétől — a torpedókat is légnyomással indítják romboló útjokra.

Nyilvánvaló, hogy a hírek, jelentések és parancsok gyors továbbítása mindenkor döntő befolyással volt a hadi siker elérésére. Hogy korábbi időkben mily módon iparkodtak a szellemi közlekedés gyorsítására, annak ismeretése — bármily érdekes volna is — a hely szűkénél fogva ezúttal nem bocsátkozhatunk. Ha azonban a mi korunkbeli hadseregek óriási létszámát tekintjük és meggondoljuk, hogy egy ily hadsereg mily nagy területet lep el, mily hosszúak menetoszlopai, könnyen be fogjuk látni, hogy azoknak egységes vezénylete, irányítása a távirás híján egyszerűen lehetetlen volna: a parancsok mind elkésve érkeznek. Nem hiába mondotta Molitko: «Táviró nélkül Páris el nem foglaltuk volna.» Jelenleg minden hadseregben már béke idején gondoskodtak arról, hogy háború esetén a magasabbrendű parancsnokságok közt elkerülhetetlenül szükséges távirati összeköttetéseket mindenkor nehézség nélkül lehessen létesíteni és kezelni. A mi hadseregünkben egy vasúti- és táviróvezetékkel rendelkezünk, azonkívül minden lovas- és gyalogezrednek van egy táviró járóra.

A keletázsiai háborúban Porth-Arthur vára a szemben fekvő Csifu városával tengeralatti kábel által volt összekötve, azonfelül sodronynélküli táviróállomások is állítottak a két helyen. Ojama tábornagy hadseregének általánosan bámult egységes működése csakis a parancsok pontos és gyors továbbítása által vált egyáltalán lehetségessé; erre pedig leginkább a sodronynélküli távirót használták. Ez az új találmány hadi célokra különösen azért alkalmas, mivel az állomásokot mindenhol, szárazföldön és tengeren, a hol épen felmerül a szükség, rövid idő alatt be lehet rendezni. Minálunk is kísérleteztek már a nagyobb hadgyakorlatok alkalmával a sodronynélküli távirással; az állomásanyagot könnyű járóműveken szállítják a csapat után.

A telefonnak a harcmezőn való alkalmazása nem legújabb keletű ugyan, a mennyiben például a hadtestparancsnokság és az alája rendelt vonatparancsnok közti ily összeköttetés már régóta rendszeresítve van, kisebb körletekben és rövidebb távolságokra azonban csak a legutolsó évek óta használják a telefont. Az új tábori lövegekkel legtöbb esetben fedett tűzállást fogunk elfoglalni; az ütegek különféle segélyeszközökkel az úgynevezett «közvetett lövést» fogják alkalmazni, azaz magát a célt nem is fogják látni; az üteparancsnoknak azonban, hogy helyesen vezényelhesse a tűzharcot, a célt s a lövések hatását folytonosan látnia, figyelemmel kell kísérnie; ő tehát megfelelő kilátóponton áll, sokszor nagyobb távolságra, s vezényszavait a melléje e célra rendelt katoná által telefonba mondhatja ütege felé; így lesznek egymással összekötve az ezred-, ütegosztály- és üteparancsnokok is. A távbeszélő-anyagot

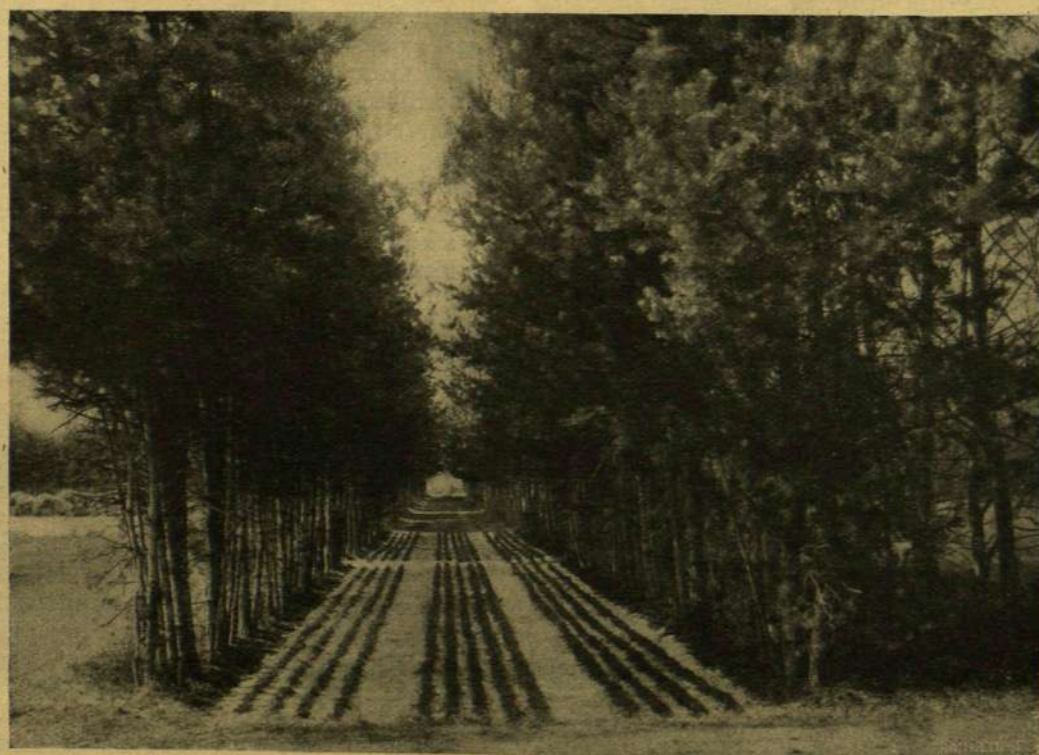
egy járórsi víz lóháton ügetve, vágatva: néhány percz alatt megvan az összeköttetés.

A léghajót illetőleg már a «Vasárnapi Ujság» f. évi 43. számában* említettük, hogy az a sodronynélküli távirással kapcsolatosan az általános felderítésnek és a különleges tűzérési tűz-megfigyelésnek más úton el nem érhető eredményeket biztosít. A léghajós álláspontjának magassága (250—1300 méter), a levegő tisztasága, látésvéneke minősége szerint stb. 3—25 kilométer sugarú körletet képes áttekinteni, éazleleteit a lehető leggyorsabb módon tudatgatja a hadvezérrel úgy, hogy ez mindenkor helyes képet alkothat magának a folytonosan változó pillanatnyi helyzetekről, míg a lovas járórsók, a legügyesebbek és leggyorsabbak is, mindig csak egyes részletekre terjedő és tulajdonképp már elmúlt helyességű jelentéseket küldhetnek.

A felderítés és hírszerzés céljaira, valamint parancsok és jelentések továbbítására kerékpárokat és gépkocsikat is használnak. Kétúton beváltak a nagyobb, teherszállító motor-járóművek. — Anglia- és Amerikának már automobílos ágyú is vannak.

A várakban és hadihajókon oly nagy fontosságú világítást többnyire a villamos izzófény szolgáltatja: a vár előterepét, valamint a hadi-

* «Modern hadieszközök és a hági konferencia» című czikkben.

CEMETE-NEVELÉS FASOROK KÖZÖTT LIPTÓ-UJVÁRON.

hajó környezetét pedig villamos fényoszlopokkal szokták megvilágítani. Ugyanezen célra, valamint az éjjeli lövés helyes irányítására valók az úgynevezett világító granátok is és a világító pisztolyok töltényei, melyek bizonyos magasságban széjjelrobbanva röppentyűk módjára fényesen világító magnéziumcsillagokat szórnak. A vár- és a tengeri harcban a lövés éjjel csakis fényoszlop segítségével lehetséges; csakis ezekkel lehet az éj homályában észrevétlenül közeledő torpedónaszádok ellen védekezni. De még másképp is szokták a fényoszlopokat működtetni: ha a fényt rövidesen, megszakításokkal vagy változó irányban szórjuk az ellenség felé, ennek szemét annyira megkápráztatjuk, hogy teljesen elveszti a tájékozódást; a gyalogosok megállani kénytelenek, hogy útjokat ne téveszessék, a lovak megvadulnak, a hajók a parthoz vagy zátonyba ütődnek; így vesztett el Port-Arthur előtt egy éjjel a japánoknak öt hajója.

A fényképezés megbecsülhetetlen segédeszköze úgy magának a hadviselésnek, mint a hadügyi tanulmányoknak. Észleltük már az erődítési műveknek fényképezési felvételét; gondoljunk földrajzi intézetünknek nagybecsű, kitűnő terepfelvételeire, a fegyvertechnikus számára oly fontos pillanatnyi felvételeire a lövedékeknek röptük tartama alatt, a különféle fegyverek és lövedékek által ejtett sebek képeire, melyek a hadi sebészet tanulmányalapjául szolgálnak stb. stb. Felette érdekes a fényképezésnek a galambpóstával való egyesítése, mely 1870—71-ben a németektől körülzárt Páris városában meglepő eredménnyel sikerült. Hogy mindegyik postagalamb egyszerre minél több sürgőnyt szállítasson, ezeket fényképezési úton annyira kicsinyítették, hogy egy 4×6 centiméteres kollodiumhártyácskán körülbelül 3000 sürgöny fért el: ily módon egy-egy postagalamb néha közel 50,000 sürgőnyt viett egy arra való tokban; a beérkezett sürgönyöket szkioptikon segítségével csak vissza kellett nagyítani, azután egyszerűen leírták. Az ostrom tartama alatt körülbelül 2 1/2 millió ily sürgőnyt szállítottak a galambok. Azóta már minden nagyobb hadseregben szerveztek postagalamb-állomásokat.

A csapatok kitartását és harcképességét lényegesen befolyásolja az élelmezés minősége. Könnyen elképzelhető, különféle nehézségeknél fogva korábbi hadjáratokban a csapatotömegeket alig vagy egyáltalán nem lehetett ellátni megfelelő élelemmel; tartós baj pedig az volt a dolog körül, hogy a főzéshez a napi menet végzetével vagy a harc után lehetett csak hozzáfogni; hát míg aztán az étel elkészült! Az orosz-japán háborúban az oroszok először használtak mozgókonyhákat, melyek kitűnően beváltak. A legtöbb európai államban, így minálunk is, azóta fokozott erélyvel folytatják a különféle szerkezetű mozgókonyhakkal már korábban megkezdett kísérleteket. Wilner Károly

A HÉTRŐL.

A család hete. Ez a hét a család hete volt. A hazatérés és otthon levésé. Az emberek más ünnepnapokon is levetik a munka-kabátjukat, máskor is bezárnak irodát és műhelyt, de csak az egy karácsony az, a mikor a szabadá lett, pihenésre térő emberek útja egyenesen és csak az otthon küszöbére vezet. Pünkösdkor, husvétkor az ünneplő emberiség egy nagy része rendszeren vasútra ül és megy ismeretlen tájakra, világot látni, neki új dolgokat megismerni: karácsonykor mindenki otthon van, a kinek — otthon van és mindenki kétszeresen érzi az otthon vágyát, a kinek nincsen. Ez ennek a gyönyörű ünnepnek a külön lelke, a hatalmas és dicsőséges sajátossága. Örülünk kell ennek a léleknek és kívánnunk kell ereje minél nagyobb megnövekedését különösen most, a mikor áramlatok jelentkeznek, a melyeknek kissé zavaros hullámai a világ mostani rendezésének legszilárdabb bástyáját: a családot ostromolják. Tisztára hóbortnak ezeket az új áram-

senki az embernek szebbet és jobbat nem adhat, mint — szeretetet. Semmit se kell tehát az emberiség boldogsága érdekében jobban megbecsülnünk, mint azokat a melegségeket, a melyekben a szeretet virága terem.

Politikai párbaj. Épen csak a minapában volt alkalmunk megmondani azt a véleményünket, hogy a politikai munka műhelyének kívánatos tartozékául a vivőtermet nem tartjuk. Nem tartjuk, noha bizonyos, hogy a politikai harcok izgalmában termelt összeütközéseknek ez a lovagias módja még mindig jobb, mintha a törvényhozó urak letört pad-léceket vagdosnak egymás fejéhez. Ezt már igazán nem szeretnők: a mi azonban nem jelenti azt se, hogy el lennénk ragadtatva, ha törvényhozókat karddal, pisztollyal a kezükben látunk szemben állani egymással. Ha egy politikus megsért egy másikat, egész nyugodtan bocsánatot kérhet a magáról való megfélemezésért — még mielőtt egy lapos vagy éles vágást kapott volna a fejére

VÁRATLAN AKADÁLY. — Pataky László rajza

latokat nem merjük nevezni, arra se érezzük magunkat jogosítottaknak, hogy a jóhiszeműséget az új ideák haragos predikátoraitól megtagadjuk. Az emberiség még messze van attól, hogy boldognak lehessen mondani; még sok sanyarúság, nyomorúság, vergődés és kétségbeesés hullámszik a földön és a mig így van, mindig jogossága van az olyan törekvésnek, a mely egy szebb, jobb, boldogabb állapot elkövetkezéséért csatázik. Az is bizonyos, hogy nincs alkotás rombolás nélkül: a jobbért a jót se szabad sajnálnunk áldozatul. De az igazi apostolok már megmutatták egy jobbna a képét, a mikor föléptek, hogy megváltoztassák a világot. A pusztá negáció nem apostoli munka: elavultnak bélyegezni intézményeket, a nélkül, hogy jobbat tudnának a helyükbe, nem előbbrevitelek az emberiségnek, még csak nem is megvigasztalása. Semmi új erkölcs nem lehet kevesebb erkölcs a réginiél: a lelkek kifosztása nem egyjelentésű a lelkek megtisztításával. Nem ki-zedni kell az érzést az emberből, hanem meg-nemesíteni benne, emelkedettebbé tenni és tisztultabbá. Hirdethetnek ezer új teóriát, levezethetnek és fölláthatnak millió sajátos, meglepő és tetszetős tételt, az azonban bizonyos, hogy

vagy a vállára. Más országban is volt már rá eset, hogy miniszternek, miniszterelnöknek fegyvert kellett ragadnia becsülete sérelmének megtorlására, de olyan eset évtizedek során legfőljebb, ha egyszer akad. Annál sajátosabb és pedig kellemetlenül sajátosabb fényt vet a mi politikai világnak fegyelmeztségére, hogy nálunk az ilyen eset épenséggel nem ritkaság. Támadt lovagias ügye miniszterelnöksége idején Bánffy Dezso bárónak, Fejérvárnak, Tisza István grófnak, most meg Wekerle Sándor miniszterelnöknek kellett verednie olyan időben, a melynek igazán minden perce való-sággal zsúfolva van igen fontos kormányzati teendővel. A nélkül, hogy bármiféle lovagias ügybe beleszólni kívánnánk, kimondjuk azt a véleményünket, hogy az ilyen dolgok elmaradását épenséggel nem tartanók politikai életünk erkölcsi megeskökenésének. Minek támadjon a külföld véleményében az a fölfogás, hogy egy magyar miniszteri szék méltó betöltésének mulhatatlanul szükséges eleme — a kardforgatás és pisztolykezelés készsége?

Protekczió nélkül. Hol az a pipogya levante, a ki, ha még oly kevés jutott is neki a bátorság

férfiás díszéből, készséggel ki ne állana a porondra bajt vívni egy szép leány mosolyáért és szalagjáért? De hol az az oroszlánszívű dalia, a ki érdemesnek tartaná megverekedni egy formátlan és himlőhelyes szegény hajadonért, ha ez még úgy rá lenne is szorulva lovagi virtusára? A német közmondás azt tartja, hogy: szépnak kell lenni és Wilde Oszkár ugyanezt az igazságot variálta, mikor azt írta, hogy gyerekjáték lenne megoldani az emberi szegénység problémáját, ha a szegények mind szépek, kellemesek, elmések és vonzóak lennének. Az adótisztek most megindult mozgalmá adja a tollunkra ezeket a reflexiókat. Az adótisztek nemcsak panaszkodják, de be is bizonyítják, hogy a soruk nehéz, sőt elviselhetetlen. Olyan csekély a fizetésük, hogy belőle, ebben a drága világban megélni semmiképpen se tudnak. De nekik nemcsak a helyzetük keserves, hanem a mozgalmuk is az. Minden hasonló mozgalom sikerének nagy elementuma a szimpathia, mely a méltányosság szószólója. De honnan vegyék a szegény adótisztek ezt a becses elementumot?

Ki szereti a végrehajtót? Kinek gyönyörűség az adófizetés és ki rokonszenvezik azokkal, a kiknek az a hivatásuk, hogy erre a nem kellemes műveletre ösztönözzék és kényszerítsék? A tömeg nem fürkészi «végököket» és a közvetlen hatások termik az érzéseit. Ezért tragikus mindig egy bizonyos mértékig minden olyan mesterség folytatása, a mely a kifejtésében nem kellemes érzéseket terem. Például a végrehajtók között bizonyára épen annyi a jószívű, a könyörületes lelkű ember, mint más karban; az adótisztek munkája épen olyan értékes, szükséges, hasznos, mint más fontos munkát végző testületé: de ennek az átérzése vajjon benne él-e a köztudatban? Ha ők valamit kívánnak a méltányosságtól, az igazságuk valóban minden protekczió nélkül kopogtat. De talán nem is törvény az, hogy az igazság, ha csakugyan az, protekczió nélkül semmi szín alatt se boldogulhat?

Puquin mester. Párisban negyvenöt esztendőskorában meghalt Puquin mester és gyászolja az egész sajtó, a világ összes lapjai akkora nekrológusokat írnak róla, a mekkora a legnagyobb nagyoknak: fejedelmeknek, világhírű

A HÚS KIVÁLASZTÁSA.

A HÚSVÍGÁS.

A SZALÁMI TÖLTÉSE.

SZALÁMI-KÉSZÍTÉS EGY BUDAPESTI GYÁRBAN.

tanítóval felcserélni, lélektani lehetlenség volt rá nézve.

Az összeférhetlenség e neme természetesen kikerülte a magyar államférfiak figyelmét. Meg voltak győződve, hogy a «zongora-király» rendkívüli tehetségével s nevének varázsával a magyar fővárosból zenei Mekktát fog rögtönözni s hogy magyarul nem-tudása, a magyar zene, a magyar szellem és érzés iránt mutatott közönye, nem fog akadályul szolgálni tevékenységének gyümölcsöző volta szempontjából.

A mi az én Liszttel való nézeteltérésemet illeti, úgy a magyar, mint a modern zenére vonatkozólag, ennek előbb-utóbb le kellett lepleződnie, bár mindent elkövettem mit az udvariasság nevében követelhettem tőlem. Az összeütközés előidézésére alkalmul az szolgált, hogy Beethoven születésének századik évfordulója előtt (1870 december 17) azt a megjegyzést tettem előtte, hogy a műsorba tán helyesebb lett volna zongora-, mint hegedű-hangversenyt venni fel, miután a nagy zeneköltő többet írt az előbbi, mint az utóbbi hangszer számára. Ezen ártatlan, elméleti kijelentésre a «zongora-király» egészen kikelt magából s úgy látszik úgy értelmezte, mintha én abból a czélből vettem volna fel, hogy vádoljam őt, mert nem játszik egy ily zongora-hangversenyt? Ez azonban eszem ágában sem volt, a mit erőlyesen hangoztattam is. De Liszt izgatott maradt s igen nyomatékosan ismételte többször is, hogy «Keckemét kedvéért» nem fog játszani, egy a képezetében bizonyosan nagyon alantansan álló «keckeméti» színvonala súlyosztván le egész Magyarország zenei közvéleményét.

Fellobbanásával szemben legjobb lett volna más tárgyra terelni a beszélgetést. E helyett még inkább felizgatták azon reám nézve elitelő kéréssel:

— Mester! kérem ne haragudjék Berthára! Mert ebből az lehetett neki következtetnie, hogy reám haragudni oka s joga volt. Ezért a legszenvedélyesebb hangon adott felelete így is szólt:

— Én nem haragszom rá, bár nem szereti szerzeményeim!

Meglehet, hogy e szemrehányást csak azért tette nekem, hogy az ellenkezőről akarjam őt meggyőzni. És annyi kétségbevonhatatlanul áll, hogy én még ma is sok sikerült részt találok műveiben. De azon válságos perc nem engedte meg, hogy hosszadalmas bírálatokba ereszkedjem. Akkor csak feltétlen helyeslés vagy határozott rosztalás juthatott volna kifejezésre egy rövid feleletben. Úgy véltem, hogy ezt elkerülöm, ha némán meghajtom magamat előtte. Ő azonban hallgatásomat ellenséges ma-

gatartásnak értelmezte s ezzel viszonyunk végleg elromlott!

Hogy igazságos legyen emléke iránt, nem hagyom mindazonáltal említetlenül, hogy valahányszor találkoztunk, például Horváth Boldizsár igazságügyminiszternél, vagy Dunkl János zenemű-kiadónál, ezután is mindig felkért, hogy zongorázzam. Ebben a hízeltől figyelmében nagy része volt szerény véleményem szerint abbéli aggodalmának, hogy ellene írjak vagy felhasználjam boldogult atyám összekötéseit. Sem egyiket, sem másikat nem tettem. Mindössze felkerestem egyszer Horváth Boldizsárt, a nagy szónokot s áldott lelkű embert, hogy arra figyelmeztessem, hogy jobb volna Lisztnak egyszerűen gazdag nyugdíjat adni, mint reá bízni a létesítendő országos zeneakadémia vezetését. Ezen közbelépésemnél fogva erkölcsi kötelességemnek tartottam, hogy nem keresek állást a nevezett műintézetnél addig, míg annak Liszt az igazgatója.

1871 márczius havában a filharmóniai-társaság hangversenyét Liszt dirigálta s abban csak magyar zenészek szerzeményei kerültek előadásra. — így tőlem is egy «Nász-induló». Ennek betanítása közben még találkoztunk, sőt néhány szót is váltottunk, de beszélgetésünkben már nyoma sem volt a szívelyességeknek.

Ettől az időtől fogva úgy intéztem dolgaimat, hogy édes atyámat csak a nyár folyamán mentem meglátogatni, a mikor Liszt soha sem volt Pesten. 1876-ban azonban kissé később utaztam haza, úgy, hogy a «művészek köre» felkereshetett szegény Odry Lehel útján, hogy a november 6-án rendezendő hangversenyén működjem közre. A kitüntető felhívást én természetesen hálásan fogadtam el, mert alkalmat nyújtott Magyarországot legzeneértőbb közönségének mutatni be A-moll zongora-sonátámat, melyben tehetségemhez képest iparkodtam a magyar eszméket klasszikus formákba önteni. A hangverseny megelőző napon Budapest akkori legrettegettebb zenekritikusa, Wöhler Gotthard hallgatta meg művem Beregszászy zongora-termében. Véleménye, melyet azután közzé is tett, elég kedvező volt arra, hogy nyugodtan lépjek a zongora mellé a hangverseny estéjén. Pedig Liszt, ki csak pár nappal azelőtt érkezett vissza Budapestre, ott ült a Beregszászy gyártmányu hangszer közelében s körülötte volt egész zenész vezérkara.

Hogy miért jött el engem meghallgatni? azt nem tudom. Ha megjelenésének célja az volt, hogy zavarba hozzon s hogy felsüllessen, ezt nem érte el, miután sikerült izgatottságomon azzal a gondolattal venni részt, hogy a magyar zenét védelmezem. Hideg magatartása azonban ólomsúlyként nehezedett a közönség jóin-

dulatára. A magyar sonáta a magyar «művészi kört» hidegen hagyta.

Még nagyobb győzelmet aratott rajtam, midőn az 1878-iki párisi világiállítás alkalmával megválasztatta magát jury-tagnak, holott sokan óhajtották a magyar kiállítók közül, hogy a zenészet osztályban én képviseljem a hazai zeneművészetet. Az ő jelöltségével szemben persze mit sem lehetett tenni barátainak. Az az elégtételük azonban meglett, hogy Liszt könnyelműen fogta fel hivatalos állását. Párist a jury munkálkodásának megkezdése előtt hagyta el s ennél fogva azt a benyomást keltezte mindenkiben, hogy jobb lett volna, ha más neveznek ki az általa elfoglalt állásra. Nekem jutott azonban a feladat jelentést készíteni a kiállítás hangszeréről. Ebből a «Vasárnapi Ujság» 1879-iki évfolyama közölt is egy részt.

Ujabb közeledés akkor létesült a «zongora-király» között és köztem, midőn a párisi osztrák-magyar segély-egylet érdemes elnöke, a boldogult Schnapper Miksa arra szólított fel, írni neki levelet a nevezett egylet érdekében, melynek nagy szolgálatot tenne, ha elhatározná magát, hogy egy hangversenyén közreműködik. Liszt első felelete, — bár «kedves honfitársának» szólított benne, — lehetőleg kemény hangon volt írva, mert én az én levelemben megérintettem a klasszikus irányhoz való visszatérésemet. Erre nézve azt jegyeztem meg, hogy az ő hívei is ápolják a klasszikus zenét, de hogy a mellet maradni a művészet elposványosodását jelentené. Egyébként azt hangoztatta, hogy többé már magát a nyilvánosságban hallatni semmi szin alatt sem akarja. E levélre minden udvariassági formula nélkül csak névét írta alá. Midőn azonban én újra felkerestem soraimmal s kijelentettem neki, hogy a segély-egylet azt hiszi, valamely szerzeményének vezénylete s különösen már csak az ő személyes megjelenése is elég volna a legnagyobb siker biztosítására, második feleletében már egészen meleg hangot ütött meg s bár tagadó válasza mellett maradt, ez elhatározását oly modorban fejezte ki, agg korára hivatkozván, hogy miatta rá neheztelni nem lehetett sem az egylet igazgatóságának, sem nekem, kit szívelyesen üdvözölt.

Hogy, hogy nem? egy évvel (1886) ezen levél-váltás után valami francia játékon-egylet mégis rávette Lisztet, hogy Párisban megjelenjen esztergomi miséjének betanítása céljából. Ez a hír nagyon megörvendeztetett, mert mintha éreztem volna, hogy mi fog történni néhány hóval később, igen jól esett viszontlátásunk reménye. Hogy ez minél bizonyosabban megvalósulhasson, megérkezésére

egy cikket irtam róla a «Le Memorial diplomatique»-ban, melynek akkor dolgozótársa voltam. E cikk magában foglalja mind azt a jót, mit a «zongora-királyról» elmondhattam Magyarországon kívül s elveim meghazudtolása nélkül s mikor megjelent, magam vittem el szállodájába s hagytam ott névjeggyemmel együtt. Ezen kívül a «Le Moniteur Universel»-ben egy bírálatot közöltem a miséről magáról, mely szinte a legnagyobb jóakarattal volt szövegezve. Mindazáltal Liszt nem adott életjelet, mert Munkácsyval igen összebarátkozott, én pedig akkor szegény «Miskát» erősen megtámadtam azon ballépéséért, mely miatt azután tőlem nyilvánosan bocsánatot is kért (1887-ben). Így hát lassanként bele kellett nyugodnom azon gondolatra, hogy nem fogok vele találkozni, midőn öt nappal Londonba utazása előtt Hoyos László gróf nagykövetünkől meghívást kapok harmadnap este, azon megjegyzéssel, hogy Liszt is nála lesz.

Én rögtön felkerestem a kegyelmes urat s megvallottam neki, hogy megtisztelő meghívását lehetlen elfogadnom, mert Liszt nem vett tudomást sem látogatásomról, sem cikkeimről s ily körülmények között nem jöhetnek vele össze, csak úgy «esetleg», más valakinél, legyen az bár a nagykövet. Hoyos gróf megjegyzése nem felett semmit, de midőn másnap este haza mentem, már ott volt asztalomon Liszt behajtott névjegye!

A nagykövet estélyén, melynek elérését alig győztem bevárni, egy új nehézség adta elő magát. Liszttel kezét fogtam ugyan, de miután ő folyvást Munkácsyék által volt közbe fogva, a kikkel meg én akkor nem akartam érintkezni, lehetlennek látszott, hogy beszélgetésbe ereszkedhessem vele. Végre eljött a bucsúzás pillanata is! Ekkor félre téve minden mellékes szempontot, egyenesen felkerestem karosszékekben, — jobbra tőle Munkácsy, balra pedig Munkácsy ült, — s még egyszer kezét nyújtottam neki. S ő mosolyogva kezembe kapaszkodott, felállt s átment velem egy üres terembe, hol egy félreeső pamlogon, a félhomályban mint egy tíz perczig beszélgettünk.

De az idő mult s válnunk kellett. Midőn visszamentem abba a terembe, hol a társaság volt összegyűlvén, kissé összeszedte magát s némi ünnepélyes fölnyúlva adott kezét a bucsúzásra. Meg voltam győződve, hogy valami végleges történt közöttünk s az öröm mámorossá tett!

S kibékülésünk csakugyan végleges is volt! A hetenkül éves Lisztet kimerítette franciaországi és angliai diadalutja s négy hónap múlva Bayreuthban öröklétre szenderült. Hogy viszonyunk egymáshoz az utolsó perczig saját-ságos jellegű maradjon, azon a napon, melyen

az ujságok váratlan halála hírért hozták, Mosonyival álmodtam, ki merőn és nyomatékosan reám nézett.

Ugyan mi akar Mosonyi, hogy így kísért? — mondám kissé megütözközve nőmnek, midőn felébredtem. S pár óra múlva, — akkor a nyarat a fontainebleau-i erdőben töltöttük, — megérkezik a lap, mely a szomorú ujságot hozza!

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 55-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» színes képmel-lékleteket is ad, több szinben művésziileg kivitt képeket.

A «Vasárnapi Ujság» a legjelesebb hazai és külföldi íróktól közöl regényeket és elbeszéléseket. A jövő évfolyamban kezdjük meg Rákosi Viktor legújabb regényének közlését, mely bizonyára nagy feltűnést fog kelteni. Legközelebb közöljük Fogazaro világhírű regényének a «Piccolo Mondo Antico»-nak közlését is, Bezerédj Istvánnak, vasvármegye főispánjának gondos fordításában, kinek irodalmi fellépését nyereségnek tartjuk az egész magyar irodalomra. Mikszáth Kálmán lapunk főmunkatársa lehetőleg a lap minden számában fog írni.

Ő maga jövő évi programjáról következőket írja nekünk:

«Szeretnék valami újat ligondolni a «Vasárnapi Ujság»-nak, ha nem is új genret, de legalább új formát. Pusztán a szerelmi történetek, érzékeny novellák nem elégíthetik ki egészen a mi elkölő és sokoldalú közönségünket. Hiszen jó a rózsavíz, de vannak olyan olvasóink is, a kik többre becsülnék egy pohár bort. Aztán a nekrológok! Minden nevezetes ember elisratása. Mintha csak meghalásból állana az emberi élet és szerelemből. Hohó! Közül még egy kis adót is fizet az ember, dolga van finánczokkal, miniszterrel, vargával, villamos konduktorral, stb. Hagyjuk az örökös csokolódzást a színes borítékú lapoknak, melyekre azok a kedves backfischok utaznak, a kik még nem tudják, hogy a szerelemhez speiz is kell. Szóval valami olyan rovatot szeretnék kitálni, a miben a poézis mellett az emberi élet mindennemű változása és szürke prózája is megbeszélhető, de a próza úgy, hogy poézisnek is beválják, a poézis pedig úgy, hogy a ki-égett lélek is élvezettel nyelhesen le belőle egy-két kávéskanállal. A mi pedig a napi poli-

tikát illeti... hm... zsong valami a fejembben, de ez persze mind csak embrio még. Ilyesmí a toll alatt születik. Hogy milyen legyen, vagy milyen lesz, hű képét nem adhatom. Sokat megteszek a «Franklin»-nak, de a születendő gyerekeket mégse fotografálthatom le előre. Gépet olyant még ki nem talált Edison...»

Mikszáth Kálmán.

Előfizetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 4 korona, fél-évre 8 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyedévre 4 korona 80 fillér, félévre 9 korona 60 fillér.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Vér és arany. A magyar olvasó megszokta, hogy írni mindent, a mit közölni akarnak vele, világosan, pontosan kidolgozva adnak eléje, úgy, hogy nem marad már számára semmi gondolkodni való, csak át kell adnia magát az olvasottak hatásának. Alig volt eset rá, hogy valaki a forrongás, az önmagával való vívódás állapotában vetette volna a nyilvánosság elé gondolatait, érzéseit. A klasszikai kifejezés-módnak ez az uralkodó volta okozta azt, hogy a közönség soha nem tudta sem méltányolni, sem megérteni Vajda Jánost s az ő költészetében elrejtett kincsek még ma is gyümölcsözetlenül hevernek holt könyvekben. S ezért fogadta jóformán mindenki megdöbbenve, értetlenül, többé-kevésbé nyílt ellenszenvvel, de mégis ellenállhatatlan érdeklődéssel Ady Endre verseit, mert ez a fiatal költő tagadhatatlan nagy tehetséggel, a magyar föld és magyar lélek legmélyeiben gyökerező lélekkel követelt meghallgatást, de meghallgatni és megérteni őt nehezebb, mélyebb behatolást kívánó dolog volt, mint a milyenhez költőink eddig hozzászórtak. A közönségnek s a kritika egy részének ez a magartatása ugyanazonok a lélektani okokon alapult, a melyeknél fogva eleinte gyanulva, gúnyval és haragos ellenkezéssel fogadták a festészetben azt a modern irányt, a mely ma már végkép megnyerte a csatát s lassankint meghódítja, magához édesíti a közönség legszélesebb köréit is. A mint a modern festő egyrészt a természet pontosabb megfigyelésével dolgozik, mint a milyenre a laikus néző képes, másrészt pedig a néző képzeletét is munkára izgatja, hogy az olvaszsa össze a vászonra vetett motívumokat s kettőjük közös munkájából álljon elő az illúzió: ép úgy a modern költő is olyan rejtett zúgait fűdözi fel az életnek, olyan titkos árnyalatait érzí meg a lélek hullámzásának, a melyek pontos, klasszikai formulázására, legalább ma, a mikor az alkotásnak e módja még forrong, nem kristályosodott klasszikussá, — az emberi beszéd nem elég kifejező. Hogy megértse az ilyen költe-

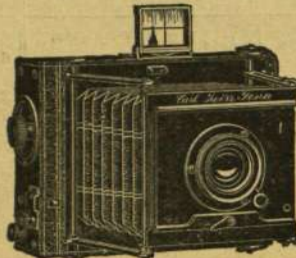
ZEISS-féle

PALMOS-KAMARÁK

könnyű fémből, gyúpontrészelőrával

ZEISS-féle tárgyüvegek
a legjáratosabb rétnagyságokban.

— Tessék prospektust kérni P 157. —

ZEISS-féle PRISMÁS TÁBORI TÁVCSŐ

a képek fokozott plasztikájával.

— UJ MINTÁK. —

Beszerezhető valamennyi optikai üzletben, ugyintén:

BERLIN CARL ZEISS LONDON
FRANKFURT A. M. JENA (NÉMETORSZÁG) ST. PETERSBURG
HAMBURG WIEN

GANZ ÉS TÁRSA VASÖNTŐ ÉS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

Városi iroda: Budapest, IV., Ferenciek-tere 2. 12950

Főbb gyártmányai: Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kolibri ilylampák. Brillás ilylampák reklámszövegekre. Elektromos áram berendezése uradalmakban és gazdaságokban. Meglévő üzemi berendezések átalakítása. Elektromos üzemű szivattyúk, tájvilágítási berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mozdonyok, szélirányító, csapó-, aprító- és takarmányozó-berendezések.
MOTOROK benzín-, spirítus-, gáz-, szivógáz- és kohógáz-üzemre minden nagyságban 3000 lóerőig. Üzemköltség: 1/3-2/3 fillér lóerőnként és óránként. Emelődaruk kézi, gáz, petróleum vagy elektromos hajtásra. Kőszeti hengerlőgépek Gáskék. Gőzmotoros személyszállító vasúti kocsik és hajókat. Mindenféle vasúti kocsik személy- és teherszállításra. — Vasúti felszerelések. Kéregyöntési kerek (Griffin rendszer). Hengeres kerek malmok számára kéregyöntési hengerekkel. Mindenféle malomgépek. Egyszerű malomok berendezése és felszerelése. Berktesszők szén- és fűrészpor és éfűlök brikettelésére. Turbínák minden egyes esetben a helyi szélkísérletnek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatásfok biztosításával. Speciális gépek papír- és cellulóz-gyártáshoz. Transzmissziók. Füstmentesítő-készülékek. Gyári berendezések. Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgatunk.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölesön R-T.

Irodái: VI., Andrássy-ut 5. sz. a. (saját házában).

Befizetett részvénytőke: 40 millió korona. Előgyűjtött betétek, lezártított váltókat és előleget nyújt értékpapírokra.
M. kir. szab. oszt. sorozójáték fölényű helye: VI., Andrássy-ut 5. Kézilabdakörzet: IV., Károly-körút 4. IV., Ferenciek-tere 4. (Kézilabdakörzet), VII., Károly-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Csögt-ut 6. 11862

Vadászfegyverek

vívó- és torna-
szerek, orosz sárcipők legolcsóbb beszerzési forrása
12548
Soffer Antal sporteszközök, hátók és Budapest, költőgyártó ipartelepe, IV., Károly-utca, boltszám 12. (Káposztai városrész épülete). Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Rozsnyay vasas china bora.

Igen hatásos vérszegénység, sápkor, neurasthenia esetében. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 kor.
A Rozsnyay-féle vasas china bor
egyike a legelterjedtebb és leg-hatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felülmúlja. Vérszegényeknek különösen ajánlható 12475
Kapható: minden gyógyszerárban.
Továbbá a készítőnél: Rozsnyay Mátvás gyógyszerárban Aradon, Szabadság-ter.

Tűzijáték

Lampion, cotillon, tánc tourok, knall-bonbonok, álarczok, papírsapkák, ruhadiszek, jelvények, papirhangszerek, hajdiszek, parókák, szakálak, papírlőtőnyök, jux czikkek, japán legyezók, japán lampionok, zászlók, tréfás tárgyak, jelmez kellékek, angyalszárnyak, papir-guirlandok, papirmaché árúk, papir-kalapok

stb. kaphatók

EMMERLING ADOLF

gyárosnál 12533
Budapest, Gróf Károly-utca 26. sz.
Arjegyzék.

Angolkóros gyermekek

szülői értesít, hogy a jövő nyáron a Balaton parton, az angolkóros gyermekek üdülőhelyén orvosi felügyelettel megnyitom, hol a legelőrehaladottabb angolkóros (legalább három éves) gyermek 1 1/2-2 hónap alatt teljesen meggyógyul. (Válaszbélyeg.) Balaton-Öszöd p. Faluszemes. Károl István reform. lelkész. 12537

Ha őszül a haja

ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.
ZOLTÁN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadság-ter, Sétány-utca sarkán. 12445

Párisi világtállítás Grand Prix. 1900 Kwizda-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.
Egy üveg ára 2 K 80 fill.
40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő és utóerőstől, inak merevségénél, stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744
Kwizda-féle Restitutions-fluid
csak a mellékelt védjeggyel valódi. képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-ut. 12. és Andrássy-ut 26.

Alkalmos ajándék fiuk számára!

Laterna magica
Ötös gőzgépek szesz-fűtessel, álló, oszcilláló rezslengéssel, vízielő-csavarral, magassága 21 cm. teljesen, szeszlámpával, kartonba csomagolva K 1.50.
Finomabb gőzgépeknek ára K 2.80, 3.80, 4.-, 6.-, 7.-, 9.50.
Közvetlenül beszerzelele
KONRAD JÁNOS
cs. és kir. udvari szállító szállítóház Brúx, 770. (Csehország.)
Gazdagon illusztrált árjegyzék több mint 3000 ábrával kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

Bruyerfa pipák

elsőrendű gyártmány 3734 valódi elpusztíthatatlan Bruyerfából. Sima papafej, erősen meghajlított nedvtartóval, meggyfásár, selyem csővel és szaru szopókával, körülbelül 21 cm. hosszú csak 1 kor. 50 fill. Ugyanez, de írágott Bruyerfáfej K 1.80. Kellemes és száraz, ezért tisztá és utóérhetetlenül kellemes ízű dohányzás. A leg-nagyobb választékot dohányzó-szerekekről találhatja árjegyzékemben, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Megrendelhető: **KONRAD JÁNOS** kiviteli háza alta Brúx, 767. sz. (Csehország.) Kérje saját érdekében gazdagon illusztrált 3000-éle több ábrával ellátott árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

A legjobb ébresztők

„Adler-Roskopf-riadó” csak ezegennél kaphatók. Három évi írásbeli jótállás. Nem tetszőrt a pénz vissza! 1 haranggal, acél-ankerrel és megállítóval K 3.80, éjjeli világító mutatólappal K 4.20, 2 haranggal, acél-ankerrel és megállítóval K 4.40, éjjeli világító mutatólappal K 4.80, verseny-ébresztő-óra K 2.90, éjjeli világító mutatólappal K 3.30. 12076 Szétküldés utánvéttel. Első órágyár Brúxban.
KONRAD JÁNOS
cs. kir. udv. szállító Brúxban 766.
Tessék 3000 képet tartalmazó árjegyzékemet kérni ingyen és bérmentve.

SIEMENS
gázfűtő-, gázfűrdő-
kályhák és rechauds
a legjobbak! 12538
STEINBACH V.
Budapest, V., Akadémia-utca 16.

Hegedűk. Cimbalmok. Fuvolák.

Forgatható és önműködő hangszerek. Elsőrangú gyártmányok. Pompás kivitelben. Mérsékelt havi részletfizetésre.
ELEK és TÁRSA
Budapest, VII., Károly-körút 10.
Múltányos üzleti elvek, Előzékeny kiszolgálás.
Képes hangszerárjegyzék ingyen és bérmentve. 12555

